

פרשת ויגש

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

א. יוסף שולח את אחיו ליעקב

ה. פגישת יעקב ויוסף

י. התוודעות יוסף לאחיו

ס. פגישת יעקב ופרעה

כ. יהודה מתעמת עם יוסף

מ. פירוט יורדי מצרים

מ. יעקב מתבשר אודות יוסף

כ. יוסף מציג את אחיו לפרעה

פ. התנהלות יוסף בשני הרעב

ת. השי"ת מתגלה ליעקב

"

שאלה לשולחן השבת

"כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירמו מלבד נשי בני יעקב"

מדויק מפסוק זה ואחרים, שגשות יעקב לא ירדו עמו למצרים, ולכאורה נפטרו כבר בארץ כנען (על לאה כתוב במפורש שיעקב קבר אותה במערת המכפלה).

ויש לפרש אם כן את דברי רש"י (ע"פ המדרש) בפרשת וישב: 'והלא אמך כבר מתה, והוא לא היה יודע שהדברים מגיעין לבלהה, שגדלתו כאמו', - שבלהה תשתחוה ליוסף יחד עם אביו ואחיו, הלא כלל לא ירדה למצרים?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצדוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"כי איך אעלה אל אבי"

בתיקוני הזוהר מובא על הפסוק: "אמרתי אעלה בתמר" (שה"ש ז, ט) שרומז הוא לארבעת המינים. שהרי 'אעלה' ראשי תיבות: אַתְרוּג עַרְבָה לוֹלֵב הֶדֶס. וכולם כלולים בברכת התמר - הלולב. רמז נוסף לכך שהמילה 'אעלה' רומזת למצוות נטילת לולב: "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" - שבירושלים היו נוטלין בבית המקדש ד' מינים, כל חג הסוכות שהוא ראש שמחתי: "והיית אך שמח". ואף בהפטרה של פרשת ויגש ישנו רמז לד' המינים, שבתפילה הנאמרת קודם נטילת הלולב נאמר: 'תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים ביד', וזה ע"פ הפסוק מן ההפטרה: 'וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך' (יחזקאל לז, יז). וחשבת להוסיף ראשי תיבות בעניין: כָּל יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעַה יְטֹלוּ בְּאֶחָד: אַתְרוּג עַרְבָה לוֹלֵב הֶדֶס, אַגַּד לוֹלֵב אֶחָד בְּיַד יְמִין.

"ויעלו ממצרים ויבאו ארץ כנען אל יעקב אביהם"

מה בא הכתוב ללמדנו, הרי ברור שבשביל לבוא אל אביהם יעקב, היו צריכים לעלות ממצרים ולבוא אל ארץ כנען. וביאור הדבר, מכיון שידע יוסף שהם יעלו בזריזות עצומה אל אביהם כדי לקיים בזה מצוות "כיבוד אב" ולשמחו בבשורת "עוד יוסף חי", על כן אמר להם "אל תפסעו פסיעה גסה ותכנסו בחמה לעיר" (רש"י פסוק כד). ולמרות זאת, לא היו קיבלו את דבריו נגד מצוות "כיבוד אב" העומדת בפניהם. אכן, מכיון שיוסף היה מושל מצרים, היו מחויבים לקיים מאמרו, שאסור למרוד במלך ו"דינא דמלכותא דינא". ברם, לא היו מחויבים אליו אלא בהיותם בארץ מצרים שהוא המלך שם. אבל כיון שיצאו מארצו, ושוב אינם מחויבים יותר לשמוע בקולו, הלכו במרוצה גדולה. וזהו שכתוב: "ויעלו ממצרים", וכיון שכן שוב אינם חייבים לשמוע לציווי: "אל תפסעו פסיעה גסה", ולכן - "ויבואו אל יעקב אביהם" בזריזות כדי לקיים מצוות כיבוד אב. (הגר"ל דיסקין)

"ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו"

הגמרא (מגילה טז:) כותבת: 'כמה צוארין הוו ליה לבנימין?! אמר רבי אלעזר, בכה על שני מקדשים שעתידים להיות בחלקו של בנימין ועתידין ליחרב, ובנימין בכה על צואריו - בכה על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף ועתידין ליחרב, וכן הביא רש"י בפרשה. ויש לבאר, מדוע יש להצטער על כך שחרב משכן שילה, הלוא הדבר היה בגלל שבנו את בית המקדש בירושלים במאורע משמח ולא עצוב? ויש לומר: א. במשכן שילה פקעה כל הקדושה, זאת בשונה מבית כנסת שחרב שעדיין יש בו קדושה. ב. משכן שילה חרב 57 שנים טרם זמנו כעונש לבני עלי. ג. במשכן שילה הייתה מעלה מיוחדת שהתבטלה: אכילת קדשים בכל הרואה. ד. היה צער מזה שנחשב הבית בשילה במקום פשוט שיעזבו אותו לבית המקדש. ה. ירדו בחזרה למשכן אהל בנוב אחרי שזכו למשכן אבנים בשילה. ו. מבחינתו של יוסף היה צער שנגרע מחלקו, ובנימין הצטרף בצערו. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

מיוחד, מפתיע ומאתגר!

ניתן להשיג "מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. יוסף שלח לאביו בר לחם ומזון כמשיא עשר -
- ב. מילה נרדף ל'בהמותיכם' בפרשה
- ג. בארץ זו שיכן יוסף את משפחתו
- ד. אביו של חושים
- ה. "___ אבי חי?"
- ו. "___ יעקב את פרעה"
- ז. מבני יהודה
- ח. ממתנות יוסף לאחיו
- ט. יוסף שלח עגלות גם לנשים וה -
- י. יעקב שלח אותו לפניו לארץ גושן
- כ. את אדמתם יוסף לא קנה
- ל. אביו של מררי
- מ. מבני יוסף
- נ. "איך אעלה אל אבי וה___ איננו איתי"
- ס. מבני זבולון
- ע. אותן שלח יוסף להביא בהן את אביו
- פ. שם נולדו רוב בני יעקב
- צ. בנימין בכה על ___ יוסף
- ק. מבני לוי
- ר. מבני בנימין
- ש. מס' האנשים שירדו עם יעקב למצרים- ___ ו___
- ת. מבני יששכר

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. מבני ראובן
- ב. יוסף שלח לאביו מכל ___ מצרים
- ג. "___ ליבו כי לא האמין להם"
- ד. מבני שמעון
- ה. אחי יוסף היו אנשי ___
- ו. "___ כל איש מעלי"
- ז. יוסף ציוה את אחיו לא ___ בדרך
- ח. בת אשר
- ט. "___ יוסף את כל הכסף"
- י. חמישה מבני גד
- ך. מבני ראובן
- ל. יוסף היה ה___ על כל ארץ מצרים
- ם. יוסף קנה את המצרים ל___ לפרעה
- ן. מבני בנימין
- ס. נגמר
- ע. מבני בנימין
- ף. מה נגמר למצרים?
- ץ. מבני יהודה
- ק. מה יוסף לא יכל לעשות, עד שפרץ בבכיות רמות?
- ר. מלאכה שלא הייתה בשני הרעב
- ש. יוסף חוקק שיתנו כשיעור זה מס לפרעה
- ת. יוסף השאיר למצרים מתבואתם, 4 ___

כתרגומו

כל פשה נדיא דעלייה מילה מתחילת אונקלוס נכנסה לעברית של רמנו.

"אדמת הבהנים" (מז,בב) = "ארעא דכמריא". המילה העברית 'כומר' המתארת אדם בעל תפקיד דתי. (ועיין רש"י)

מן המדרש

"ויגש אליו יהודה". כתוב: "מים עמקים עצה בלב איש" וגו'. משל לבאר עמוקה מלאה צונן והיו מימיה צוננים ויפים ולא הייתה כל בריה יכולה לשתות הימנה. עד שבא אחד וקשר חבל בחבל, נימה בנימה, משיחה במשיחה ודלה ממנה ושתה, התחילו הכל דולים ממנה ושותים. כך, לא זו יהודה מלהשיב ליוסף דבר על דבר עד שעמד על לבו. דבר אחר: "ויגש אליו יהודה" - רבי יהודה אומר: הגשה למלחמה, כמו שנאמר: "ויגש יואב והעם אשר אתו למלחמה". רבי נחמיה אומר: הגשה לפיוס, כמו שנאמר: "ויגשו בני יהודה אל יהושע" - לפייסו. ורבנן אמרו: הגשה לתפילה: "ויגש אליהו". רבי אלעזר פשט: אם למלחמה אני בא, אם לפיוס אני בא, ואם לתפילה אני בא. רבי מאיר אומר: אין ויגש אלא לשון שלום, שנאמר: "ויגשו... וישאל להם לשלום". ר' יהודה אומר: אין ויגש אלא לשון קרבן, שנאמר: "ויגש את פר החטאת". רבי יוסי אומר: אין ויגש אלא לשון נזיפה, שנאמר: "ויאמרו גש הלאה". רבי נתן אומר: אין ויגש אלא לשון משמוש, שנאמר: "גשה נא ואמשך בני". "בי אדני" - בי ולא ביה (בו). אם למלא מים - אני (ראוי), אם לשמש - אני, אם לביקוע עצים - אני. דבר אחר: "בי אדני" - בייה (לשון צער) אתה מעביר עלינו אדני, שכך אמרת לנו: "הורדהו אלי ואשימה עיני עלי". זו היא השמת עיין?! נהפך הדבר שאמרת לסמיות עינים". (ע"פ ב"ר)

מילה בפרשה

**בצבא עד אין מספר,
נתן נשק למפני הכפר,
שהיה ישוב בשומרון,
ותוספת לתשלום הפידיון.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגיליון הבא

שעשועי דאורייתא

"ואל יחר אפך בעבדך"

מי האדם הנוסף בתנ"ך שאמר 'אל יחר אפך'?

מצאו נא בפרשה:

1. שם של מסכת בש"ס.

2. שני פסוקים רצופים שמסתיימים באותן שתי מילים.

3. מספר המורכב מספרה כפולה. (2 תשובות)

4. שלוש מילים רצופות בנות שתי אותיות,

המתחילות באותה האות.

5. ארבע מילים רצופות במופיעה בהן האות ע'.

6. מילה בת חמש אותיות הנקראת ישר והפוך. (2

תשובות)

ושפני טמוני חול

"ואת יהודה שלח לפניו" - 'לתקן לו בית תלמוד' (רש"י)

איך יתכן שגורה לציבור מסוים להתפלל ברחוב ולא

להיכנס לבית הכנסת?

"אל תרגז בדרך"

העיקר כפירוש רש"י, שלא יהיו בלב רגז על עצמם או איש

על חבירו שהביאו למכירת יוסף. ודקדק לומר "בדרך",

משום שבאמת אין זה מדרך החכמה להתרגז על מה שכבר

עבר, שכן מה יועיל לו, כי אם בלב רגז. ובגמרא (נדרים כב.)

כתוב שבארץ ישראל אין לישראל לב רגז, ולכן רק בדרך

לשם חשש יוסף לכך. ועוד, שהרי במעמד יעקב אביהם

בוודאי יחדלו מלדבר בדבר זה, אך הזהירם על הדרך. (ע"פ

העמק דבר)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ויאמר ישראל רב עוד יוסף חי אלכה ואראנו בטרם אמות"

2. "וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי וביני ובניך וגשן וצאנך ובקרך וכל אשר לך"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: רישיון נשק במצרים? - תיב"ע על הפסוק: "לא ירים איש את ידו" - "לא ירים גבר ידיה למיסור זייניה".

דהיינו שהיה יוסף אחראי על מתן רשות לנשק. **לסדר את הפרשה** - "כי אם תם הכסף" - **חידון א' ת'** - אתונות, בעירכם, גושן, דן, העוד, ויברך,

זרח, חליפות, טף, יהודה, כהנים, לוי, מנשה, נער, סרד, עגלות, פדן ארם, צווארי, קהת, ראש, שישים ושש, תולע. **חידון א' ת' הפוך** - פלוא,

טוב מצרים, ויפג, אוהד, מקנה, הוציאו, לרגוז, שרה, וילקוט, ערי חגי שוני ארודי אראלי, חנוך, מושל, עבדים, נעמן, אפס, בלע, כסף, פרץ,

להתאפק, קציר, חומש, ידות. **שעשועי דאורייתא** - גדעון: "אל יחר אפך בי". 1. "ויזבח זבחים". 2. "...כי אפס כסף", "אם אפס כסף". 3. 33, 66. 4.

"אב או אח". 5. "בעיני פרעה ובעיני עבדיו". 6. "הלילה", "ויהיו". **מילה בפרשה הנוכה** - שבר. "נכנס לחנות לקנות מזון" - קניית אוכל = שבר, "כי

סדק בגופו גרם רוזן" - סדק בגוף הוא כמו שבר, "לא שלט בחלקי החשבון" - חלק ממספר נקרא שבר, "ונאלץ לשלם עם קופון" - קופון בעברית =

שובר. **טמונות בפרשה** - 1. "ואשימה עיני עליו" (מד, כא). 2. "ונפשו קשורה בנפשו" (מד, ל) "ויפג ליבו" (רש"י מה, כו). 3. "ולא יכיל יוסף לאתחסנא"

(אונקלוס מה, א). 4. "במראות הלילה" (מו, ב). 5. "לבית יעקב" (מו, כו). 6. "הוציאו כל איש" (מה, א). 7. בשבעים נפש ירדו (מו, כו). 8. "לחם בסוסים"

(מז, יז). 9. "ולא עמד איש" (מה, א) "אל תעמד" (מה, ט). 10. "נתן שלש מאות כסף" (מה, כב). 11. "עגלות" (מה, יט). 12. "שברו לנו מעט אוכל" (מד, כה)

13. "בי אדני" (מד, יח). 14. "אל תעצבו" (מה, ה). 15. 'לתקן לו בית תלמוד' (רש"י מו, כח). 16. עוברים דירה: "ואת העם העביר" (מז, כא). 17. "שילם"

(מו, כד) **טמונות בהפטרה** - 1. "ורועה אחד" (כד). 2. "ובניהם ובני בניהם עד עולם" (כה) "ומלך אחד" (כב). 3. "וישבו על הארץ" (כה). 4. "והיו אחד

בידי" (יט) **שאלה לשלחן השבת וישלח** - שאלנו: הכתוב שיבח את לאה על כך שבכתה שלא תעלה בגורל עשו. ועוד, שהרי כתוב בגמרא (פסחים

מט:): 'תניא היה רבי מאיר אומר כל המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני ארץ. ויש לבאר אם כן, מדוע נענש יעקב על שמנע מבתו

דינה (שהיתה ילדה קטנה) מלשאת את אחיו המושמד? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. עשו חזר בתשובה באותה העת, שאמר:

"נסעה ונלכה ואלכה לנגדך". (דעת זקנים). 2. יעקב היה צריך לתת את ליבו לרוח הקודש שהיה גלוי שבכוחה של דינה להחזירו למוטב. (חזון איש)

3. יעקב לא רצה להשיאה לו כי חשש שתחזירנו למוטב. (תורה תמימה ועוד). 4. היה משיאה לו רק על מנת שיחזור בתשובה. 5. לא כל עם הארץ,

אלא עשו שגדל בבית של קדושה, לו ישנן ניצוצות של קדושה שניתן לעורר לתשובה. 6. עשו כבר היה זקן כבן תשעים, ויותר נח להחזירו מאשר

עם הארץ צעיר. 7. סבר שאין לעשו זכות לחזור בתשובה.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

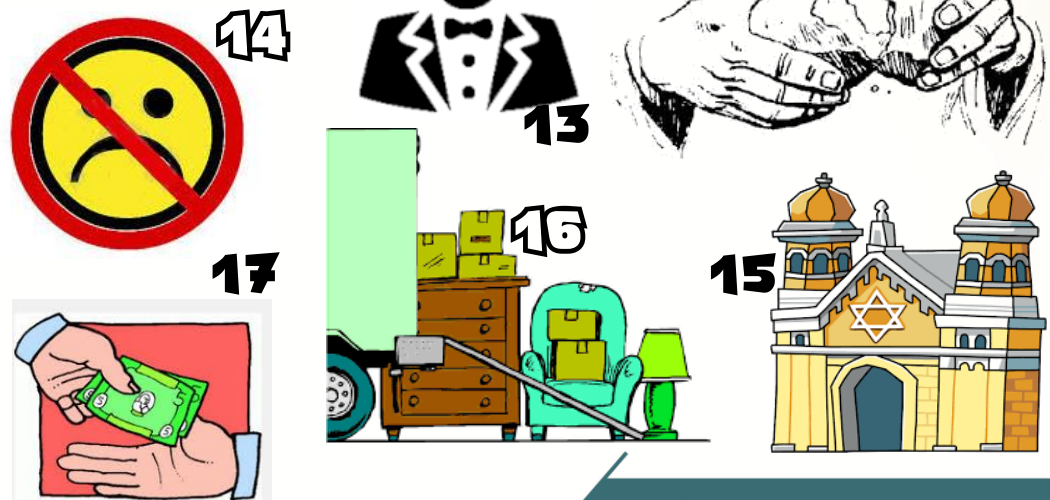
טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

מחשבה טובה
 התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
 "וחימש את ארץ מצרים" (מא, לד)

הפטרת ויגש "ויהי דבר ד'" (יחזקאל לו טו-כח)

טמונות בהפטרה

